

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

Tiešmaksājumi un zaļināšana

6.-7. maijā 2015, Brisele

Darba grupā skatītie jautājumi:

1. Pētījums par ražošanas izmaksām ievērojot ES likumdošanu vides, dzīvnieku labturības un pārtikas drošības jomā;
2. Jauno tiešmaksājumu un zaļināšanas noteikumu ieviešana;
3. Vienkāršošana;
4. Ekoloģiskas nozīmes platības;
5. Citi jautājumi.

1. Pētījums par ražošanas izmaksām ievērojot ES likumdošanu vides, dzīvnieku labturības un pārtikas drošības jomā

(Ļoti laba prezentācija un apkopojums par pētījumu, kas parāda ES lauksaimniecības sektoru konkurētspēju (vai nespēju konkurēt) globālajos tirgos).

Salīdzinātas sekojošas valstis un sektori:

- 1) **Piena lopkopība** – Somija, Vācija, Īrija, Polija, Nīderlande, Argentīna, Jaunzēlande; Izmaksu sadārdzinājums, ieviešot visas likumdošanas prasības, ES ir starp 1% un 1,5%, izņemot Nīderlandi, kur tas sastāda 3% un Poliju, kur izmaksas zem 1%. Ārpus ES starp 0,5% un 1%. Ražošanas izmaksas 26 EUR/100 kg Īrijā un 70 EUR/100 kg Somijā. Jaunzēlandē ražošanas izmaksas ap 20 – 23 EUR/100 kg.
- 2) **Liellopi** – Francija, Itālija, UK, Argentīna, Brazīlija; Likumdošana sadārdzina par 0,5% – 3%. Itālijā visaugstāk, Francijā un UK zem 1,2%. Ražošanas izmaksu atšķirība starp ES un trešajām valstīm ir nenormāli liela – 600 EUR/100 kg UK un 200 EUR/100 kg trešajās valstīs.
- 3) **Cūkkgaļa** – Dānija, Vācija, Polija, Nīderlande, Brazīlija, ASV. Dānijā un Nīderlandē ieviešanas izmaksas 3% – 4%, Polijā 8% un Vācijā 9%. Brazīlijas fermās – 3 %. Ražošanas izmaksas ES ir starp 130 EUR/100 kg (Polija) un 140 EUR/100 kg, Brazīlijā un ASV ražošanas izmaksas 100 – 120 EUR/100 kg.
- 4) **Broileru gaļa** – Francija, Vācija, Itālija, Brazīlija, Taizeme. ES izmaksas no 1,4% Vācijā līdz 5,5% Itālijā. Ārpus Es ap 3%. Ražošanas izmaksas Francijā ap 84 EUR/100 kg, 98 EUR/100 kg Itālijā. Brazīlijā tikai 60 EUR/100 kg
- 5) **Kvieši** – Dānija, Vācija, Ungārija, UK, Kanāda, Ukraina. Ražošanas izmaksas ES variēja starp 150 un 200 EUR/t. Prasību ieviešanas izmaksās 2 – 3,4%, ārpus Es ap 1%.
- 6) **Āboli** - Vācija, Itālija, Čīle, Dienvidāfrika. Sadārdzinājums 2 – 3%. Ražošanas izmaksas EU ir starp 380 un 520 EUR/t, Čīlē un Dienvidāfrikā 130 – 220 EUR/t.
- 7) **Vīna vīnogas** – Bulgārija, Francija, Itālija, Spānija, Austrālija, Dienvidāfrika.

Secinājumi - arī starp ES valstīm ļoti atšķiras, tas cik viegli vai smagnēji tiek ieviesta ES likumdošana, kas var būtiski ietekmēt gala produkcijas pašizmaksu.

Cūkkopība un broileru saimniecības ir visvairāk ietekmētas no politiskajiem lēmumiem. Izmaksas, kas saistītas ar likumdošanas ieviešanu, ir starp 5% un 10 %. Piena lopkopībā un liellopos sadārdzinājums ir starp 2% un 3%, augkopībā 1 – 3,5%.

Pētījumā nav analizēts, kāds ir ieguvums sabiedrībai kopumā! Šo modeli varētu un vajadzētu izmantot pirms katras likumdošanas pieņemšanas.

Kopēji izmaksas nav ļoti augstas, vidēji sadārdzinājums varētu būt ap 10%. Lielāka ietekme uz konkurētspēju ir produktivitātei un ieguldījumu izmaksām!

Lopkopībā izmaksas, kas saistītas ar dzīvnieku labturību, pārtikas drošību un dzīvnieku veselību ir lielākas, kā augkopībā. Vides likumdošana un dzīvnieku labturības prasības ietekmē galvenokārt kapitāla izmaksas, jo parasti ir saistītas ar izmaiņām ražošanas sistēmā. Pārtikas drošība un dzīvnieku veselība galvenokārt ietekmē saimniecību struktūru un darbaspēka izmaksas.

Pētījumu modelis ir salīdzinoši elastīgs, to var izmantot arī tālākiem pētījumiem, piemēram par pesticīdu lietošanas aizliegumu ietekmi uz ražošanu.

2. Jauno tiešmaksājumu un zaļināšanas noteikumu ieviešana (4 jautājums SDG darba kārtībā)

a) Aktīvais lauksaimnieks:

Polijā arī ieviests no 5 tūkstoši EUR. Īsti nevar vēl atrast kā novirzīt naudu reāliem lauksaimniekiem, ap 8 tūkst. lauksaimnieki būs, kas ies caur sietu, un domā, ka īsts risinājums dīvēna zemniekiem nav atrasts.

Dānijā arī no 5 tūkst EUR. Ap 1000 lauksaimniekiem (no 41 tūkst) būs jāiesniedz papildus informācija. Uzskata, ka šis process ir birokrātisks, vajadzēja skatīties, ja zeme izmantota lauksaimniecībai, tad var saņemt maksājumus.

Beļģija un Francija nepiemēro šogad aktīvā l/s kritēriju. Ir lauksaimnieku reģistrs, kurā ir jāreģistrējas, piemēram viens no kritērijiem, ka subsīdijām jābūt vismaz 5%, tāpat l/s ieņēmumiem jābūt vismaz 50%. Notiek diskusija, kā šo sistēmu risināt, jo ir aizvien vairāk daļēja laika zemnieki, kas nevarēs nodrošināt pusi no ienākumiem no l/s.

Čehija – Nav negatīvā saraksta pagarinājums un visi kas zem 5 tūkst. EUR maksājumi ir automātiski aktīvi zemnieki.

Nīderlande – zemniekiem ir jābūt komercreģistrā, un automātiski esi nodokļu maksātājs. Ja negribi maksāt nodokļus, vari saimniekot uz saviem pāris ha, bet tad nevar pretendēt uz nekādu atbalstu!

Mazo lauksaimnieku shēma

Itālija ievieš shēmu, 1200 EUR varēs saņemt.

b) Zaļināšanai ekvivalenti pasākumi:

5 valstis ievieš (Francija un Nīderlande ievieš sertifikācijas shēmas) Austrija, Polija un Īrija ekvivalentus pasākumus.

Francijas ekvivalences shēma. Ekvivalence attiecas uz mazu daļu no zaļošanas. 22 reģioni attiecībā uz zālāju apsaimniekošanu izmanto pamatnosacījumus. Attiecībā uz ENP (ekoloģiskas nozīmes platības), Francija izmanto visu piedāvāti pasākumu sarakstu! Ekvivalence attiecas tikai uz kukurūzu – ir saimnieki, kas audzē tikai kukurūzu. Mazās un vidējās Dienvidfrancijas saimniecības, kuras kukurūzu izmanto putnkopībā. Otrs iemesls ir tas, ka citu augu audzēšana ekonomiski neatmaksājas. Ir arī liellopu saimniecības, kurās ir zālāji un vairāk kā 30 ha ar kukurūzu. Risinājumu atrada sekojošu – sertifikācija, kuru var iziet, ja ir ziemzaļais segums laukam. Sertifikāciju veic sertifikācijas institūcija un parasti

shēma uz 3 gadiem, 100% pārbaudes katru gadu. 33% saimniecību audits otrajā gadā. Izmaksas sedz zemnieki, tās 220 EUR uz saimniecību gadā. Virsāugam noteikts minimālais dienu laiks, kad tas jāiesēj (15 dienas) un pēc 1. februāra to var iekultivēt.

Nīderlande – Zaļināšanas ekvivalence varētu būt labs risinājums prasību ievērošanai. Ir trīs shēmas – laukaugu buferjoslas, skylark un biodaudzveidība.

Vispirms bija ideja, ka 30 % no ENP ir jābūt buferjoslām, 50 % no buferjoslām jābūt ziemā. Visvairāk ies uz starpkultūrām (catch crop), tiem jābūt vismaz 10 nedēļas laukā!

Biodaudzveidības kvalitātes zīme, no nākamā gada.

Dalībvalstīm jāiesniedz EK jaunās ekvivalences shēmas līdz 2015.gada 1.jūlijam.

Ir problēmas nacionālā un EK līmenī. Prasītos lielāka elastība saistībā ar zaļināšanu. Ar ekvivalentiem pasākumiem ir jāpieļauj maksimāla elastība.

3. Vienkāršošana

Kad runājam par vienkāršošanu, tad Lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs Fils Hogans sāka procesu iesaistot visas institūcijas, bet šobrīd entuziasms ir noplacis un nav daudz aktivitāšu un pārliecības, ka kaut kas notiks. Fils Hogans negribot piecgades plānu vienkāršošanai, tikai ja būs politisks lēmums, tad viņš to darīs. Eiropas Parlamentā bija uzklaustīšana. Daudzi Eiropas Parlamenta deputāti izmantoja mūsu sagatavoto tabulu, bet viņi nav pārliecināti, vai ies ar iniciatīvu, vai reaģēs uz EK priekšlikumiem.

Padome nākamnedēļ (11. maijā) prezentēs savus vienkāršošanas priekšlikumus. Izskatās, ka visi grib redzēt, kas notiks šogad un tad, ja būs lielas problēmas, tad nākamgad sekos rīcība.

Vācijā pēdējo mēnesi aktīvi diskutēja par pastāvīgo zālāju definīciju. Ir jāgatavo zemnieki, ka reāli nekas daudz nākamgad nemainīsies, lai arī EK ir 500 lpp dokuments, nekas ātri nenotiks.

Padomes priekšlikumi ir apsveicami no vienas puses, jo ir daudz labi priekšlikumi uz nākotni, bet, ja skatāmies uz šo gadu, tad elastība ir iespējama esošās likumdošanas ietvaros.

Svarīgākais, kam jābūt mūsu pozīcijā, lai vienkāršošana attiektos uz zemniekiem, lai administrācija pati tiek galā ar sava procesa vienkāršošanu. Jebkuri skaidrojumi, kas šogad nāk no EK, nav pieņemami, jo ir jāpieliek punkts. Portugālē 75% no pieteikumiem jau ir iesniegtas, bet vadlīnijas no EK vēl aizvien nāk!

Par PPG (pastāvīgajām pļavām un ganībām) varianti ir divi – nosaka sarakstu, pēc kuriem augiem, kuru 5 gadus nerotēs vienalga netiks nosaukta teritorija par PPG un pēc kuriem tiks, otrs variants, ka lēmumu pieņem dalībvalsts. Tiks gatavota vēstule Eiropas Komisijas (EK) Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektoram Jerži Plevam un nākamnedēļ saskaņota.

4. Ekoloģiskas nozīmes platības

Eiropas Komisija šobrīd nedod vairāk informācijas. Komisijas zinātnes centrs uzsācis pētījumu.

Pagājušā gada nogalē bija jau vairākas publikācijas par zaļošanas negatīvo vai nepilnīgo ietekmi. 50% no lauku saimniecībām nebūs jāievieš zaļošana. Ir iespējams, ka DG Agri veiks vēl kādu pētījumu. Drīz uzzināsim un mums būs jāiesaistās vai būs 5 vai 7% EFA. Zaļie saka, ka zaļināšanai ir jāietekmē biodaudzveidība un tam mēs nevaram piekrist, jo ir multi funkcionāla loma. Ir jāietekmē pozitīvi H₂O, augsne, proteīna ražošana.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

5. Citi jautājumi

Anglijā elektroniskā pieteikšanās sistēma neizturēja apjomu un izskatās, ka daudziem būs jānodod papīra formā. Šobrīd daudzi vēl nav saņēmuši papīra pieteikumus. Francijā ir līdzīga problēma, pieteikšanās pagarināta līdz 9. jūnijam. Ir problēma, ka īsti nevar noteikt ENP platību.

Starpkultūrām ir jābūt citiem kontroles laikiem, otra iespēja, ka tikai saimniecības, kurām ir ko kontrolēt vasarā var saņemt maksājumus, bet EK saka, ka tas nav iespējams, tikai tad, kad viss kontrolēts var sākt izmaksāt maksājumus.

Atzīmēju, ka mums ir svarīgi, lai maksājumu avanss būtu jau oktobrī.

80% no pieteikumiem Slovākijā jau ir iesniegti. Pārsvarā konsultanti to ir izdarījuši, tikai daži zemnieki paši pilda.

Dažas valstis uztraucas un interesējas, vai un kā tiek piemērots PVN, no viena saimnieka otram pārdotajām maksājumu tiesībām platību maksājumiem!?

Maira Dzelzkalēja

Paraksts